

Előfizetési árak:

Fősz. évre . . . 6 frt — kr.
 Élév. . . . . 3 „ — „
 Negyedévre . . . 1 „ 50 „
 Egy óra . . . . . — „ 50 „
 Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

(Nádossy-féle ház)

hová az előfizetések és a lap
 szétküldésére vonatkozó fölszó-
 lalások intézendők.

PÉCSI FIGYELŐ

(PÉCSI HIRLAP.)

Megjelenik hetenként kétszer: **szerdán és szombaton.**

Szerkesztői iroda:

PÉCSETT, Széchenyi-tér 12. sz.

hová a lap szellemi részét
 illető minden közlemény inté-
 zendő.

Kéziratok vissza nem adatnak

Hirdetések

a kiadóhivatalban vétetnek föl

Egyes számok kaphatók:

Weidinger N. utóda Domján I., Valentin K. fia (Széchenyi-tér), Hochrein József és fiai (Széchenyi-tér), Köszl János (fő-tér), Böhm Manó (fő-utca) papir- és könyvkereskedéseiben.

Kicsinyes dolgok.

Már megint ezzel a czimmel állunk elő, hogy alatta újból holmi nevetségesen kicsinyes dolgokat ajánljunk — ezuttal már az új főkapitány figyelmébe.

Erre pedig az készített, hogy az új főkapitány egymásután teszi meg intézkedéseit oly dolgokban, melyeket mi a rég múltban, még boldogemlékü elődjének ajánlottunk figyelmébe, ki azonban mindezeket a kívánságokat már nem teljesíthette. Csak a napokban került ki a főkapitány tolla alól az a rendelet, mely meghagyja a gazdaasszonyoknak és ezek cselédeknek, hogy a szobák tisztogatásánál az utcát tiltott területnek tekintsek, s szokjanak le arról az ósdi divatról, hogy a portörő rongyot az utcán járók nyaka közé rázzák. Ezt a rendeletet legutóbb éppen egy évvel ezelőtt kértük, s ha mindjárt harmincz év múlva is, de hát mégis csak megkaptuk. S legfőbb ideje is volt már a mai ragadós betegségek állandó uralkodása alatt. Mert ez a kapitányi rendelet nem csupán a közönség védelmére készült, hanem egészségügyi okokból is; mert nincs egyszerűbb fertőzés, a bacillusos betegségek könnyebb tovahurcolása, mint a porolás által. Az olyan lakásban, ahol ragadós bajban szenvedő beteg fekszik vagy feküdt, a betegség csirája por alakban megszáradva ülepedik le a padló porába. A söprésnél ezt a port fölkaparják s a porolásnál az utcára szórják egyenesen a lélekzók emberek szájába, tüdejébe, gyomrába.

Az olyan főkapitánynak, aki nem zárkózik el a kívülről jövő fölszóalások, tanácsok s kezdeményezések elől, sietnünk kell a nyakába zúdítanunk egyéb kívánságainkat is.

Ugyanakkor, mikor az előbbi rendeletet sürgettük, egy másik intézkedést is kértünk: a fali hirdetések rendezését. Ezt még mai napig se vették figyelembe; most tehát megújítjuk s mert a tanácsnál erre aligha találunk alkalmas talajt, hát oda-plántáljuk ezt is a főkapitány asztalára, — ő majd beviheti a tanácsba is.

A város legbelső, tehát a mi helyi viszonyaink szerint egyszersmind a legforgalmasabb részén, ahol az élet pezseg, ahonét kiindul minden s ahova tódul minden a szélekről, a belvárosban majdnem teljesen hiányoznak a fali hirdetések. Ellenben minden házon ott fityeg a tulajdonos tilalma, mely szerint oda hirdetést ragasztani nem szabad. Ebben a városban még nem jöttek annak tudatára, hogy mi csoda tényező az a hirdetés az ipar, a kereskedelem, a társadalmi, kulturális intézmények terén, mindennemű vállalatok létesítésénél és azok főtartásában. E — nem is éppen olcsó — fali hirdetestől várja hasznát kereskedő, iparos, korcsmáros, szintársulat, cirksusz, hirlap; e fali hirdetések által érintkezik százféle testület a közönséggel, amely érintkezéstől azoknak a testületeknek erkölcsi és anyagi hasznuk függ. Szóval: ez fontos epizód tényező a város életében es befolyással van annak haladására. És ebben a dologban a tanács

gyenge föllépése folytán odáig jutottunk, hogy maga a hatóság se tudja hová ragasztani a saját hivatalos hirdetéseit, s míg a külvárosok népe az utcásarkokon olvashatja a hatóság hirdetéseit, addig mi, itt a belváros közepén a falusi dobszóig sülyedtünk.

Kicsinyes dolog az is, amit talán épp kicsiny volta miatt nem látott meg eddig semmiféle közege a rendnek. Ez az észrevétlen ibolyája a mi városunknak az a sok házi kifolyó, mely nem a kapu alatt, hanem valahol a ház falán vagy a kerítésen majdnem könyökmagasságban dönti a járókelő közönségre a szennyes vizet. Szolgálhatnánk a nagy számmal levő helyek tüzetes czímével, s meg is érdemelnék azok a házi urak, hogy teljes nevüket tegyék pellengerre, amért még ma sem jutottak önmaguktól is arra a gondolatra, hogy az ilyesmi mégis csak a legvastagabb parasztság az utcán járó közönséggel szemben, mely néha gyanútlanul valóságos mosléktust kap a ruhájára. Nincs egyszerűbb dolog, mint ezeket a kifolyó csöveket, kerti és háztető-vizlevezetőket a gyalogjáró alá tétetni; de hát épp az ilyen egyszerűségeket nem látja meg senki a százszemű városházán.

Épp ilyen kicsiség az is, hogy a mai viszonyok között a régi berkocsi-tarifa tartathatlan. A közlekedés, a közönség forgalma a folyton fejlődő s forgalmában nagy lépéseket tevő városban óriási árnyokat kezd ölteni. A város területi nagyobbodása, az egyes forgalmi góczpontok

A „Pécsi Figyelő” tárczája.

Az én falum.

Úgy belemegedtünk a beszédbe, hogy észre sem vettük, amint Csapóné asszonyom is közöttünk termett.

Épen a Füstös Nani viselt dolgairól emlékezünk meg s közmegegyezéssel kisütöttük, hogy az a lány nagyon, nagyon gyanus viselkedésű, hanem bizony mi nem tudunk róla semmit sem.

Csapóné tehát épen jókor jött. Azonkívül, hogy a falu asszonyai közt a legjobb fantáziával van megáldva, s a legközönségesebb történetet is izletes pletykává tudja fölfújni, még sógorasszonya is a Füstös Nani anyjának, így hát a lehető legjobban lehet értesülve mindenről.

Mindjárt körül is fogtuk.

— Édes néném asszony, beszéljen kegyelmed hamarosan valamit a Füstös Naniról. Igaz e, hogy a Horváth Ferkóval volt valami trafikálni valója?

— Dehogy igaz, lelke. Dehogy igaz. Egész más sora van a Nani történetjének. Ha-

nem azt már nem mondhatom el. Nem, nem, igazán nem. A Nani riva kért, hogy egy szót se szóljak róla; az apja meg, uram bocsáss, azt mondta, hogy letöri a derekamat, ha valamit is ki találok kottyantani a dologból. Nem is szólok én róla semmit; inkább kettéharapom a nyelvemet.

Hanem hát mi kérőre fogtuk a dolgot.

— Lelkem, Csapóné asszonyom, nekem bizony megmondhatja. Mindig jóban voltam a Füstösékkal, már csak úgy illenek, hogy tudjam, mi történik a házuk táján.

Ez a Takácsné hangja volt, a ki az egész felvégen legnagyobb haragosa Füstösének valami lánykori história miatt, a miről jobb nem is beszélni.

— No már nézze meg az ember, csak nem néz bennünket Csapóné asszonyom olyan szedett-vedett népségnek, hogy mindjárt elpletykázunk, amit nekünk elmond? Ránk ugyan bizvást ránk bizhatja a titkát; egy szó nem sok, annyit se adunk tovább belőle. Nem bizony, a ki lelke van!

Ezt a Kemény Laczi felesége mondta, ugyanaz, a kit a főtisztelendő úr egyszer nyilvánosan megdorgált a sok pletykaságért.

De kértük Csapónét mindnyájan, öregek, fiatalok, asszonyok, férfiak egyformán.

Ennyi kérésnek talán még a legtitoktartóbb ember is engedne, a vén temető csösz, a kiből harapó fogóval kell minden szót kihúzni; hát még Csapóné, a kinek csak úgy fürta az oldalát a nagy titok, alig várta, hogy megkönnyebbithessen magán.

— Hát hallgassanak ide. Maguknak megmondhatom, maguk nem olyan szószátyárok, mint a sütvényi kovácsné, a kinek nagy titoktartás mellett csak épen most sugtam meg a dolgot, aztán már egész Sütvény tele van vele. Hát... hol is hagytam el?

— El se kezdte még, Csapó néni — kottyant bele a Pintérék Terkája, a kit végtelentül érdekelt a dolog, mert ő is meg szeretne volna kaparítani Horváth Ferkót.

— Hát azon kezdődött az egész história, hogy a Füstösök felesek voltak a mester kukoriczásában. Azt tudjátok, hogy a kukoriczás mellett az idén Horváthék bérelték ki a jegyző löherés tábláját. No hát a többit könnyű kitálalni; én már előre is megmondtam, hogy mi lesz a vége. Az is lett.

— Mi lett? Mi lett? — kíváncsiskodtunk egyszerre hat oldalról is.

távolsága, a kereskedelmi vagy egyéb közszükségleti intézetek szétszórtsága, a munkanagyobbodás folytán szükségessé vált időkimeles, a gyors intézkedések kényszerű volta ráutalja a közönséget, hogy bérkocsit használjon; de ez az egyedüli közlekedési eszközünk Pécsen nemcsak a város belső területén, hanem a közönségre, a városi népre oly fontos üdülőhelyekhez is, melyek az amúgy is nagy kiterjedésű város falain túl még tekintélyes távolságban vannak. Ily hatalmassá vált kereslet mellett, ily közszükség mellett a régi bérkocsi-tarifa tarthatatlan, igazságtalan. A forgalom, a közszükséglet emelkedését mutatja a pár évihez viszonyítva óriási bérkocsi-park, mely még egyre nagyobbodik. A bérkocsi-intézmény jövedelmezőségét világosan mutatja az a körülmény, hogy ma már nem kellenek részvénytársaságok ahhoz, hogy bérkocsikat tudjanak fenntartani, ma már egyszerű kocsisemberek maguk szereznek annyit, hogy a maguk gazdái legyenek, lovakat, díszes kocsit vásárolnak, s a saját kezelésükben vezetik a bérkocsi üzletet.

Talán az a bérkocsi-tarifa nem azért van, hogy a bérkocsisok jövedelmét és alapos meggazdagodását elősegítse, hanem a közönséget védje meg a zsarolástól. Nos hát a mai tarifa, mely alól csak egy igen érdemes bérkocsi-tulajdonos tesz a közönség iránt való méltányosságból dicséretes kivételt, valóságos zsarolás. Ily hatalmas verseny mellett, ily hatalmas kereslet mellett a régi díjak nem állhatnak meg, azoknak gyökeres megváltoztatása sürgős dolgai közé kell hogy tartozzék a város főkapitányának.

Időnként fogunk még ilyen kicsinyes dolgokkal kedveskedni, mert régóta követett elvünk az, hogy a magasabb politikát, azt a minden tudományok legkomolyabbikát, a nagyképűsödő világpolitikát — ha le is néznek bennünket — mellőzzük, s e helyett a mi legszűkebb hazánk, a piszkos és rendetlen mivoltában is drága szülővárosunk kiöltöztetésére fordítjuk legfőbb figyelmünket, ha mindjárt ezzel a viselkedésünkkel nem is érjük el a fővárosi hírlapok „magas” (!) nivóját.

— Hát az lett, hogy Füstös Naninak történetesen mindig akkor akadt dolga a kukoriczásban, mikor a Horváth gyerek fenyérért ment ki. Ha kapálni nem lehetett, a babot ment fölkötni; ha avval is végezett, a tökindákat igazgatta: hogyan találna dolgot magának egy leány, ha akar!

— A Ferkó is nagyon sokszor ki talált menni fenyérért; azt mondta, hogy a jószág frisset akar mindig, újat kell neki kaszálni minden áldott nap.

— Ott aztán a kukoriczás szélén az árokparton leültek egymás mellé.

— Aztán? Mi történt tovább? Ezt én akartam kérdezni, de az Etelka, a papék cselédje megelőzött; ő még nálam is kíváncsiabb volt.

— Hát aztán az történt, hogy pitypangból gyűrűt csináltak s avval eljegyezték egymást. Nem látta senki őket; a Bodri, a Ferkó kutyája is megunt rájuk figyelni, épen egy nyulat hajtott föl, mikor a pitypanggyűrűt egymás ujjára vonták s először összecsókolóztak.

— Hát Csapó néni honnan tudja, ha nem látta senki?

— Honnan tudom? Ostoba kérdés. Hát ott bujkáltam a kukoriczásban, kihallgattam min-

Hirek.

— **(A fejedelmeket váró Mohács.)** Mohácsról a következő értesítést kaptuk: Kardos főispán Rampelt főherceglaki igazgató társaságában hétfőn délután 6 órakor Mohácsra hajtatott Trixler Károly főszołgabíróhoz, hogy az utolsó rendelkezéseket megadja a bekövetkező fejedelmi ünnepekre. Tudvalevő dolog, hogy 21. és 22. éjke közti éjjel érkezik meg a német császár, a szász király Lipót bajor herceg társaságában Mohácsra s a vasutról egyenesen az Oriente szállanak, mely hétfőn d. u. Benel kapitány parancsnoksága alatt megérkezett Mohácsra. A szász király és Lipót bajor herceg — mint egészen biztos forrásból értesülünk — vasárnap délelőtt 10 órakor Mohácsra érkeznek és a püspöktemplomban csendes misét hallgatnak. Dulánszky püspök fogja a csendes misét mondani; a templom — dacára, hogy a király nem jó — mégis fényesen lesz dekorálva. Zászlók, diadalkapuk stb. nem lesznek felsőbb utasítás folytán, mire nézve ígéretet kellett tenni a város vezetőinek. A vaspálya-állomáson a fejedelmi pavillon már csaknem kész; a villamos motorral tegnap tartották a próbavilágítást. Zászlóárbczok zöld lombokkal és zászlókkal lepik el az egész állomást. A város — bár lehangolódott a király elmaradása miatt — a fejedelmi vendégek érkezésének hírére most ismét lelkesedni kezd.

— **(Berdin halálhíre.)** A Sinkó gyilkosának, Berdin Györgynek már szorul a köté a nyakán. A kir. kuria is megerősítette a pécsi törvényszék és a pécsi kir. tábla ítéletét, melyek Berdinre kötéhalált mondtak ki. Ha a kegyelmi tanács nem ajánlja kegyelemre öfölségének Berdint, úgy a kegyetlen gyilkos a bitófán végzi be nyomorult életét.

— **(A műkedvelő előadás)** mely szombaton a szinkörben folyik le, egyike lesz a legérdekesebb e nemű előadásoknak. A próbákat most már a szinkörben tartják. Bogyó Ilonka csütörtökön este a gyorsvonattal érkezik Pécsre s egyenesen a szinkörhöz hajtat, ahol próbát tart a műkedvelőkkel. Az előadásban Bogyó Ilonkán kívül részt vesznek: Dömel Sarolta, Haksch Lajos, Horváth József, Schlegel Gusztáv, továbbá a rendes egyeleti műkedvelők: Sterniska Sarolta, Krebesz Róza, Köpf Anna, Langer Jozefa, Erdőssy Gizella, Preininger Gizella, Fekete Irma, Hosszer Mariska, Horváth Ilon, Soós Irma, Mészáros Irén, Nyanyai Juliska, és Bohárd Józsa, Vajay József, Bálint Ferencz, Rupp Ernő, Ernhaft Nándor, Brenner Ferencz, Otoldics Béla, Baross Károly, Cserti István,

den szavukat, kilestem minden mozdulatukat. Ej, gyerekek, igazán szép pár lett volna belőlük! Hanem hát az anyjuk egyszer rajta csipte őket a szerelmeteskedésen, akkor aztán volt hadd-el hadd!

— Hát Füstös né egész véletlenül csipte meg őket, — kérdezi egy kikapós fiatal menyecske, a Bándiné, a kinek sehogysem fér a fejébe, hogy valaki olyan ügyetlenül csinálja a dolgát, hogy még rajta is kaphassák.

— Dehogy véletlenül, dehogy. Hát amint én kilestem őket ott a kukoriczásban, megyek mindjárt Füstösnéhez, elmondani neki, hogy ilyen összeillő párt a világon nem láttam még. A Füstösné ennyiből nem értett meg semmit, el kellett tehát dicsekednem vele, hogy mi mindent nem láttam én ott a kukoriczás szélén. Ti ismertek mind, tudjátok, hogy nem pletykáságból vagy miből tettem; hanem igazán nem állhattam meg, hogy szóljak, mikor az anyja se tudott felőle semmit. Nem is adtam a dolgot tovább, ti vagytok az elsők, a kiknek szólok róla. Hanem ti hallgassatok ám, azt megmondom!

— Hallgatunk, hallgatunk! — kiabáltak kórusban.

— Akkor jól van. Hát amint a Füstösné javában csudálkozik a lánya fölött, betoppan a

Fiedler Mihály, Angyal Károly, Farkas István és Szabó István.

(A mi volt háziezredünkről.) Aból az alkalomból, hogy a volt pécsi 52. gyalogezred Budapestre helyezték át, a Budapesti Hírlap a következőképpen emlékezik meg róla: Október hó ötödikén, a fővárosba bevonult az 52., Frigyes főherceg nevét viselő gyalogezrednek három zászlóalja, mely ezelőtt hadkiegészítő kerületében Pécsen állomásozott. Az ezredet 1804-től fogva FerenczKároly-ezrednek hívták, s a megyszin hajtókás sárga gombos regiment egyike a közös hadsereg legvittezebb ezredeinek. A legutóbbi bosnyák hájárat alkalmával különösen Szerajevó bevételenél, anynyira kitüntette magát, hogy az okkupáció befejeztével jutalomképpen Bécsbe rendelték, ahol bevonulása valódi diadalmenet volt. Az ezred történetének lapjai telve vannak a hőstettek egész láncolatával. 48—49-ben egy zászlóalja a honvédek sorai közt, rettenthetlen bátorságával tüntette ki magát. A 60-as évek elején a régi honvédek iskolájából kikerült magyar és sokácz fiúk csapatonként szöktek át Garibaldihoz, úgy hogy büntetésből egy egész zászlóaljat osztottak be más ezredbe. Mint ezt a két dolgot, úgy elhallgatja az ezred hivatalosan megíratott története azt is, hogy 1866-ban, mikor az ezred, Olaszországon átvonult, Kossuth neve oly varázsszal hatott katonáira, hogy nem volt nap, a mikor ne szökdöste volna át a magyar légióhoz, úgy, hogy az Udine melletti Cividaleban, kihirdették a statáriumot, melyet az ezred minden legénye aláírt. A beavatottak azt állítják, hogy most két esztendeje, mikor öt magyar ezred fennállásának 150 éves jubileumát ülte, az 52-eseknek, felsőbb parancs folytán éppen e miatt a statárium miatt, nem volt szabad azt megtartani.

— **(Sásdon)** e hó 14-ikén megalakult az önkéntes tűzoltó-egylet, egyelőre 25 működő taggal. Az alapszabályokat most készíti az e célra megválasztott bizottság s jóváhagyás végett legközelebb fölterjesztik a belügyminiszterhez.

— **(Villámütés.)** E hó 9-én d. u. 2 óra tájban Piszwurm János gödrei lakos házába beütött a villám s azt fölgyújtotta. A kár megközelíti a 300 frtot. Biztosítva semmi sem volt.

— **(Elhalasztott állatszemele.)** A gazdasági egyesület e hó 24-edikén akarta megtartani szokásos állatszemelejét, melyet díjazással kötegybe; de közbejött az a körülmény, mely ugyan már meg is változott azóta, hogy Baranya a megye földjére várta a királyt vendégeivel együtt, s ez okból a vasárnap kiadott értesítés szerint az egyesület elhalasztja a Pécs-váradra tervezett kiállítását október 15-ödikére. A gazdasági egyesület e hó 17-ikén még nem tudta azt, ami 16-odikán már köztudomású volt, hogy a király nem jön Baranyába; különben

Vézna Gergely felesége s az is azt ujságolja, hogy a Nani meg a Horváth gyerek nagyon is értik már egymást, jó lesz utánuk nézni.

— Hát az honnan tudta? — Ezt Etelka akarta kérdezni, a papék cselédje, de én megelőztem őt; úgy látszik, most az egyszer én voltam a kíváncsiabb.

— Annak bizony én mondtam meg az úton, mikor Füstösék felé indultam. No, erre a második hirre aztán Füstös né már nagyon dühös lett. Fogta a keszkenőjét (azt a piros virágosat, a mit a teveli vásáron vett) aztán szinte futva ment a kukoriczás felé.

Az úton találkoztunk az urával meg a Löfflernével; szóba se akart velünk állani, hát én mondtam el nekik, hogy mi van a dologban. Azok is hozzánk szegődtek.

Mire kiérünk a kukoriczáshoz, hát — a Ferkó gyerek a fenyertábla túlsó oldalán rakodik épen a kocsijára, Nani pedig benn, mélyen a kukoriczásban babot szed. Csak az volt a különös, hogy a pruszlikjára egy csomó buzavirág volt fölűzve, az pedig nem terem az ő földjükön, mivelhogy kikapálták azt onnan régen; hanem annál több van a Horváthék fenyertáblájában. No meg az is különös volt, hogy a Nani kendője hogyan kerülhetett a Ferkó kocsijára?

talán aligha halasztotta volna el újból a már egyszer elnapolt kiállítását.

— **(A megye virilistái.)** Folytatás: Müller Ignác (P.-Márok), Weisz Dávid (Siklós), öreg Weisz Samu (Harkány), Molnár Márton (Pellérd), Bugarin Fülöp (Kisfalud), Kohn Lipót (Dr.-Palkonya), Pakuzi Péter (N.-Harsány), Maul Miklós (Maiss), Schmidt Károly (Mohács), Klausz József (Kisfalud), Szünstein János (N.-Bóly), Weisz Vilmos (Siklós), Schakovitz Salamon (Kóros), Szieberth János (N.-Bóly), Klinger Ignác (Babarcz), Bárány Jakab (Villány), Mammel József (Hidor), Simonkovits Mátyás (Mohács), Andrin Gergely (Keszü), Auber Ede (Mohács), Serly Sándor dr. (Mohács), Blau Rezső (Mohács), Kroh Fülöp (Dárda), Balázs József (Vaiszló), Müller Salamon (Liptód), Riesz József (Véménd), Néder Miklós (Lipova), Brand János (Mohács), Simonkovits Ferencz (Mohács), Bihari Benő (Dárda), Buchwald Ignác (Lipova), Keszler Antal (Véménd), Schneider János (N.-Bóly), Kiss János (Kopács), Friedrich János (Dr.-Szt.-Márton), Fazekas Sándor (Sellye), Ritz Márton (Babarcz), Balassa Pál (Izsép), Heiler József dr. (Harkány), Szandtner Antal (D.-Szekcső), Márton Márton (Németi), Rosenbaum Miksa (Véménd), Szauder Gusztáv, Popovits Obrád (Kisfalud), Simonkovits Mihály (Mohács), Markovits Dömötör (Hg.-Szöllös), Medgyesy Béla dr. (Mohács), Kovács János (Siklós), Schwabach Viktor (N.-Bóly), Csató Gyula (Villány), Fesztl Károly dr., Armuth Jakab (Mohács), Szieberth Károly (N.-Bóly), Eöry Lajos (N.-Bóly), Gajer Lajos (Ludbreg), Mihalcsics István (Kisfalud), Kohn József (Gordisa), Döry Andor báró (Gerényes), Prantner Ferencz (Himesház), Hergenroder István (Szajk), Belicsek Gyula (Siklós), Werner József (N.-Bóly), Honig Mór (Szalatnak), Bux Jakab (Bicsérd), Kovács (Buli) Mihály (Somogy), Bock Bernát (Kácsfalud). (Vége köv.)

— **(Somogyi Károly szintársulata)** a kaposvári meglehetősen sikerült szezon után e hó 26-án fog, Pécsen keresztül, téli állomására, Szegedre utazni, hol az első előadás e hó 30-án lesz. A társulatot Somogyi télire meglehetősen kiegészítette. Szerződött ugyan néhány új nótát, kikkel a drámai és vígjátéki ensemble teljes lesz. A társaságnak Kaposváron közkedveltségű tagjai a következők voltak: R. Balog Etel, Szendrői Ella, Kocsis Etel, Kállai Lujza, Pethes, László, Balla, Peterdi, Dezséri, Polgár stb.

— **(A pécsi korcsolyázó-egylet)** vasárnap f. hó 24-én délelőtt 11 órakor a „Nemzeti Casino“ nagytermében rendes évi közgyűlést tartja. Ha a közgyűlésen a tagok nem jelenének meg a kellő számban, úgy a legközelebbi vasárnapon, október 1-én fogják a közgyűlést, tekintet nélkül a megjelent tagok számára, ugyanazon helyen és órában megtartani.

— **(Henry lovastársasága)** szombat óta tartja előadásait a buza téri tágas deszkalkotmányban a közönség nagy pártolása mel-

lett, a mit különben derekasan kiérdemel ez a jóhírű és jó erővel rendelkező társaság. Látni való van elég; az egyes mutatványok fölötté állanak azoknak, a miket a czirkuszokban már nagyon is megszoktunk, sőt Henry igazgató, ki különösen mint elsőrendű jockey-lovas tünette ki magát, páratlan lóidomítónak bizonyult. Az öt sárga magyar lóval olyan produkciókat végzett, a melyek e nemből magas színvonalúak. Mr. Charles is igen ügyes lovas, Signora Clotilde, Miss Elise és Lili k. a. is jeles lovasnők. A kis Henriette és Alfréd a verseny-voltige-ben jeleskedtek. A tánczkar igen csinos dolgokat produkált. A Dummer August, kinek megszokott nevét a szokatlan „Bolond Gusztáv“-ra fordították le, a közöket elég ügyesen töltötte ki. Nem izetlenkedett, hanem igyekezett humoros lenni, mi eléggé nem dicsérhető jó tulajdonsága. Az igazgató által elővezetett csoda-elefánt bámulatos mutatványokkal szolgált. Nagy, hatalmas állat s precizitással, könnyűséggel végezte nehéz föladatát. A társaságnak, az eddigiekből ítélve, nem lesz oka panaszra — a közönség ellen.

— **(A pécsbaranyai tejszarnok a tejpiaczon.)** Az azelőtt Kistér, most meg Jókai-tér nevet viselő piac a mi tejpiacunk. A rendőrkapitányság idesorította a tejet, vaját, túrót áruló asszonyokat, akik így jobban is ellenőrizhetők. A rendesellenőrzésnek meg is van az eredménye. Kannaszám önti ki a rendőrség a keresztvizre tartott és mindenféle egyéb tejesasszonyi krizmával ellátott tejet. Ilyen piacczal könnyű versenyezni a pécsbaranyai tejszarnoknak, mely tisztán kezelt és jó minőségű tejet árusít. De ilyen piac mellett a közönség érdekében kötelessége is volt szemtől szemben fölvenni a versenyt, úgy tudniillik, hogy ott a tejpiaczon álljon ki a maga tejtermékeivel. Szombat óta tényleg van is nyitott üzlete a Jókai-téren, a Tibiassy-féle házban, a hol a központi csarnok áruival teljesen egyenlő, jó minőségű tejet kaphat a közönség.

— **(A pénzügyigazgatóság és a fillokszerés szőlők.)** A pénzügyigazgatóság négy elsőrangú tisztviselőjét küldte ki a megyébe, hogy pontosan fölvegyék a fillokszerés által elpusztított szőlőterületeket adóelírás céljából.

— **(Darazsak palotája.)** A mohácsi szigeten Varga György padlásán ritkaság számba menő, nagyszerűen tervezett és keresztül vitt palotát építettek a ló-darazsak, melyek százával dolgoztak a 15—20 nap alatt elkészült éléskamrájukon. A Mohács és Vidéke érdekesen írja le a darazsak-palotát: Az építmény külső alakra valószínű „pápai tiara“, ha valamivel tündöklőbb volna a sárgás viaszszínű külső burkolat, még színre is hasonlítana ahhoz a „hatalmas“ koronához. Számtalan apró fedett folyosó nyílik kívülről be az ezer üregű sejtek magában foglaló tágas főépületbe. Dongva-zsongva dolgoznak fáradságot nem ismerve a kis állatok,

De hát ezt eligazítani a Füstös né dolga volt. Ő pedig a lányát hazakergette, a Ferkót meg amúgy isten igazában leszidta. Hiszen azt ti is tudjátok, hogyan tud Füstös né pörölni, ha egyszer arra való kedve van.

— Tudjuk, tudjuk! — feleltük egyszerre. Úgy látszik mindegyikünknek kijutott már a Füstös né dörgedelmeiből.

— Meg is ijedtetek tőle, ugy-e? No hát a Ferkó nem ijedt meg, hanem oda állt elibénk és azt mondta:

— Néném asszony, én elveszem a kelmed lányát hitese feleségül. Oda adja-e vagy sem?

— Adja ám az ördög, de én nem. Pusztulj a szemem elől, haszontalan kölyök.

— Jól van. Hát az Isten áldja meg kelmedeket, meg téged is, Nani lelkem. Én elmegegyek, menten belelőm magamat a Dunába.

Azzal sarkon fordult és otthagyt bennünket. Persze, a gyerekek észébe se jutott a Dunába ölni magát; elment a vizig, ott meglátott egy lányt a szomszéd faluból, megszerette, holnapután hirdetik őket először. Hanem erről egy szót se ám!

— Hiszen én hallottam már ezt a molnár-

nétól is, — jegyezte meg nagy fontoskodva Etelka.

— Csitt! Ne kotyogj a beszédembe! Annak én mondtam el. Hát száz szónak is egy a vége, a Füstös Nanit most soha egyedül ki nem eresztik még az utcára se, hát még a kukoriczásba; az anyja amúgy is mérgeződik, az ura meg még jobban boszantja:

— Ládd-e anyjuk, mégis csak jobb lett volna odaadni a Nanit ahhoz a Horváth gyerekekhez. Most aztán hoppon maradtunk. A nyakunkon vénül meg ez a lány, meglásd, a nyakunkon vénül meg.

— De édes Csapó néni, hiszen azt mondta, hogy nem igaz, hogy a Naninak a Horváth Ferkóval volt trafikálni valója, aztán lám, mégis ide lyukadt ki a dolog!

— Hallgass, te oktondi. Nem értesz te ahhoz. Hiszen ha előre megmondom, hogy úgy volt, hát akkor egyötök se hallgatja végig a mondókámat. Már pedig én nem szeretek hiába beszélni. Eddig tizenötösör mondtam el a dolgot, mindig rám figyeltek; azt akartam, hogy ti is úgy tegyetek. Hanem még egyszer a lelketekre kötöm, ennek titokban kell ám maradni.

Indigó-pinty.

de a melyek mint darazsak valószínű óriások. Egy ilyen „törpe óriás“ embernek, állatnak veszedelme lehet, maga a rajtán az elefántot is megölné; pedig most mégis oly békés hangulatban vannak, hogy még akkor sem zúgolódnak, sem támadó szándékot nem árulnak el, ha az emberi kíváncsiság egész az épülő palota közvetlen közelébe hatol. Talán a hiúság teszi őket engedékenyekké, avagy tán a lázas szorgalomtól eltelve nem is veszik észre a báméskodó, csodálkozó emberi arcot? Ez a csodás darazsfészek vagy kas, mely a padláshomlokzat deszkájához ragasztottnak tűnik föl, jó 80 cm. hosszú és átmérője körülbelül másfél láb. Emberek járnak csodájára ennek az „óriási“ darazs-épületnek, mivelhogy — állítólag — ily nagy mértékben csak a legritkábban láthatni e nemű darazs-építményt. A darazsak letojtsa után Varga György a muzeum természetrajzi osztályának szándékozik elküldeni ez „állatipari“ ritkaságot.

— **(Névváltoztatás.)** Kaufmann Mór mohácsi lakos vezetéknevének „Kovács“-ra kért átváltoztatása f. é. 77.384. számú belügyminiszeri rendelettel megengedett.

— **(Pályázat postamesteri állásra.)** A pécsi posta és távirtdaigazgatóság pályázatot nyitott postamesteri állásra tisztiszerződés mellett Zalabéren Zalavármegyében a következő feltételek mellett: III. oszt. pósthivatali, készpénz biztosíték 100 frt; járandóság 280 frt évi díj, 140 frt irodai, 45 frt kézbesítési és utólagosan meghatározandó szállítási átalány, melyért a kinevezendő postamester köteles lesz Zalabérről az 1.6 km. távolságra eső hasonló pályaudvarra és vissza naponta négyszer közlekedő egyfogatu kocsiküldőncz járatot a posta és távirtdaigazgatóság által esetről esetre megállapítandó menetrend szerint szabványszerű saját kocsijával fenntartani. A kérvények 3 hét alatt a pécsi kir. posta és távirtdaigazgatósághoz intézendők.

— **(Csőd a vidéken.)** A pécsi kir. tszék Rechnitz József sásdi lakos kereskedő ellen a csődöt megnyitotta. Csődbiztos: Kaufmann Nándor tszéki bíró, tömeg gondnok Krausz Győző dr., helyettese Seb Károly dr. ügyvéd. Az igények bejelentésére f. é. november hó 6-ika, a követelésekre pedig f. é. nov. 27-ike tüzetett ki.

— **(A pécsi rabbi szónoklata Szombathelyen.)** Perls Ármin dr. pécsi rabbinus, ki Közszegre ment a pécsi izr. hitközség küldöttségével a király üdvözlésére, szombaton Szombathelyen, a zsinagógában hitszónoklatot tartott, melyben öfölségéről emlékezett meg.

— **(Jégcsapás.)** Hétfőn, szept. 18-ikán délutáni 2 órakor villámlás és menydörgés között nagy jégcsapás volt Göröcsnyben. A plébánosnak, aki május 6 és 7-ikén szőlőtermését füstölés által megmentette a fagytól, szép reménnyel biztató termését a jég majdnem végkép megsemmisítette. Általában nagy a kár a tengeriben és a szőlőhegyekben. A legszebb fajú gyümölcs a földön hever.

— **(Az orvosok és természetvizsgálók) XXVII.** Pécsért tartandó vándorgyűlésének helyi bizottsága f. hó 17-ikén ülést tartott a kaszinó nyári helyiségében. Az ügy főképp helyi érdekű lévén, az ügy lefolyásáról a következőkben számolunk be. A gyűlés elnöke Kardos Kálmán főispán elfoglaltsága miatt meg nem jelenhetvén, a gyűlést Inczedy Dénes főgymn. igazgató alelnök vezette, ki is igen szép szavakkal üdvözlővén a helyi bizottság két vendégét, a budapesti állandó választmány két titkárát Prochnov dr. és Lakits dr. urakat, a kik közénk jöttek, hogy az érintkezést Budapest és Pécs között megalkossák, hogy felvilágosítást, utasítást adjanak az előmunkálatok megkezdésére és keresztülviteleire. A sikert a kezdet és a megindítás biztosítja. Lelkes szavakban emlékezett meg a vándorgyűlések magas szellemi színéről, az 1845-iki pécsi gyűlésről, melynek emlékéhez ragaszkodva mindent meg kell tennünk, hogy a város vendégeit kielégítsük. Utánna Lakits Ferencz dr. bpesti titkár szólalt föl s tolmácsolta a budapesti elnökség és állandó választmány meleg üdvözlését. Majd a helyi bizottság teendőit szorosán meghatározta. Legsürgetőbbnek tartja a város által a vándorgyűlésnek nyújtandó emlékülbum szerkesztő-bizottságának megalakítását. Miután elhatározták, hogy ezen bizottságot az elnökség mihamarabb hívja össze, az ülés elnök alelnök elterelésével véget ért.

— (Két érdekes momentum a kőszegi királynapok alatt.) Az egyik az, hogy a dunántúli izraelita hitközségek küldöttségét még sem a felekezetek sorában bocsátották a király elé, mint ezt a vallásegyenjogosítás után már ezuttal várták, hanem legvégül, az összes küldöttségek után. A másik meg az a képtelen hír, melyet abból a körülményből folyólag portálnak, hogy Tisza Kálmán is Kőszegen van a király környezetében, s folyton Wekerlével kocsikázik, amiből azt a következtetést vonták le, hogy Tisza újból befurakodik a kabinetbe. Azt hangoztatják, hogy Wekerle pénzügyminiszter maradt, Tisza Kálmán pedig miniszterelnök lesz. Tényként említik, hogy a királynál nagy kegyben van, s hogy Wekerle tündőleg Tiszával kocsikázik együtt.

— (A katonai kegyetlenkedések ellen.) Merkl altábornagy, a hadügyminiszterium ideglenes vezetője a katonai kegyetlenkedések dolgában rendeletet adott ki, mely szószerint így hangzik: „A legénység bántalmazásáról szóló panaszok feltűnő módon szaporodnak. A panaszok, habár tulozva is adják elő őket, lényegben többnyire igazoltak. E szomorú jelenség oka leginkább az elégtelen kitanításban, a hiányos felügyeletben és az ilyenmü vétségek nagyon is elnéző megítélésében rejlik. A legnagyobb figyelem fordítandó tehát erre az ügyre is a jelzett kihágások ellen a legszigorubb intézkedéseket kell alkalmazni. Különösen az olyan tiszték, a kik alantasaikat durván bántalmazzák és azok a parancsnokok, a kik ez ellen erélyesen fel nem lépnek, parancsnoki tiszttség viselésére alkalmatlanoknak tekintendők és ilyeneknek minősítendők. Először az idei szeptember, azután pedig minden évnegyed végén a katonai területi parancsnokok részéről a tényállás rövid előadásával jelentés teendő a közös hadügyminisztériumhoz bántalmazások dolgában tiszték és különösebb esetekben altiszték ellen elrendelt birói és fegyelmi büntetésekről. Kitöltetlen beadványok is beküldendők. Birósági megbüntetéseknel, mint nagyon is figyelemreméltókat azokat kell tekinteni, melyeknél a büntetendő cselekményt, — még ha szolgálaton kívül követtetett is el, mikor tehát nem kvalifikálható a szolgálati hatalom tullepése által elkövetett „szolgálati előírás megsértése büntetnének“, — a katonai büntető-törvénykönyv 290. §-ban jelzett terhelő körülmények között követték el. E rendelet valamennyi hadtestparancsnokságnak azzal az utasítással küldetik meg, hogy a szükséges intézkedéseket fogantossítsák. E rendeletet még báró Bauer volt hadügyminiszter intézkedésére bocsátották ki.

— (A Pécsi Dalárda) szombaton este közgyűlést tartott. Ez a közgyűlés különféle okok miatt megkésett s az évi elintézendők csak most kerülhettek tárgyalás alá. A sajtóságos helyzet folytán a közgyűlés most nem tartott rendes tisztújítást, hanem újból megválasztottnak jelentette ki a tavalyi tisztviselőket, kik az idén folytatólag ez ideig is vezették az egyelet ügyeit. A rendes tisztújítás majd jövő év január havában lesz. A közgyűlés tárgyalta az országos dalosszövetségnek fiúmei országos dalversenyre szóló meghívóját. A versenyt a jövő évi pünkösdi ünnepekre tervezik, amit a Pécsi Dalárda helytelenít, mivel az egész ország dalosaira nagyon alkalmatlan időpont. Föl is ír a dalegyesület a központba, hogy változtassa meg a tervet s tegye a nagy vakáció idejére a verseny napját.

Művészet, irodalom.

* **Beniczkné válogatott regényei.** A Singer és Wolfner kiadásában megjelenő füzetek 20-adika, 21-dike, 22-dike és 23-dika fekszik előttünk, melyek a „Hercegi korona“ című regény folytatását tartalmazzák. Beniczkné regényei közkedveltségük nemcsak a hölgyvilág előtt, hanem a férfinemhez tartozó szépirodalombarátok körében is. Beniczkné előkelő ízlése megmenti az olvasókat a túlhajtott fantázia által szült izgalmaktól, alakjai diskretül mozognak, jó nevelésről beszéljükből, szóval: minden egyes regénye a kiöltötött szalonember hatását teszi ránk s így Beniczkné regényei akármelyik leányos család asztalán helyet foglalhatnak. A Singer és Wolfner cég által kiadott füzetek megrendelhetők minden hazai könyvkereskedőnél egyenként 25 krajczárért.

* **Magyar Nyelvőr.** A Szarvas Gábor jeles szerkesztésében megjelenő havifolyóirat a g u s z t u s h a v i füzete a következő cikkekkel tartalmazza: A magyar nyelvbe átvett oláh szavak. Szinnyi József. — Mély hangú-e a mágnes? Szily Kálmán. — A székel nyelvjárások osztályozása. Steuer János. Irodalom. — A lozádi nyelvjárás. Kolombán Samu. — Adalékok a Nyelvtörténeti Szótárhoz. Szeremley Barna. — Tájszó-tarlózat. Zolnay Gyula. — Helyreigazítások, magyarázatok. — Népnyelvhagyományok. S e p t e m b e r h a v i füzet tartalma a következő: Egy nyomon járók. Szarvas Gábor. — A magyar nyelvbe átvett oláh szavak. Szinnyi József. — A magyar hangrendhez. Szarvas Gábor. — A „rege“ és „monda.“ Végh Endre. — A lozádi nyelvjárás. Kolombán Samu. — Tájszó-tarlózat. Zolnay Gyula. — Helyreigazítások, magyarázatok. Kérdések és feleletek (a helyesírás köréből). — Népnyelvhagyományok. A M a g y a r N y e l v ö r megjelenik minden hónap 15 ikén három ivnyi tartalommal; ára egész évre 5 frt.

Csarnok.

A cselédek nálunk — s másutt.

Nálunk egy miniszteri tanácsos akkora ur, mint a mennyei birodalomban egy-egy mandarin. Mi sem természetesebb, mint hogy ennek megfelelő háztartást visz, gyermekeit neveli, él s uralkodik. A mienk klubjából este nyolcz órára tért haza, miután ez a vacsorázás ideje, hanem az eléje tárult otthon képe vajmi kevésbé csábitónak tűnhetett eléje. Elete párját egy dührohamb ágyba döntötte, három lilium-termetű eladó leánya oly hosszú ábrázattal fogadják, akár csak vad almába haraptak volna.

— De hát mi történt? — kérde, miközben gyöngéden szerető hitvesi s apai szívszorongása rossz sejtelmét csak fokozza.

— Mi történt, — válaszolja legidősebb leánya, Molière „Tudós női“-nek szakasztott Armande-ja, — az történt, hogy ez a szörnyeteg Mari szakácsné egész délután a konyhában etette-itatta káplárját s most este felé — mert vasárnap van — kiment vele. A többiek is mind szanaszét kerültek, itthon senki sincs szolgálat-tételre. Édes anyát a mérgeg ágyba döntötte. Teát kellene neki főzni, vacsorát kellene tálalni s a konyhában még tűz sincs! Most mit csináljunk?

— Igen, most mit csináljunk? — sipegték keresztbe font karokkal mindhármán egyhangulag, mibe a ledölt mama fájdalomtól megtört sóhaja vegyült.

— De hát a eseléség kimenetele előtt tán csak meghozattatok mindent, kérde a papa, — kössetek kötényt, sűrögjete, forogjatok egy perczig a konyhában s meglesz a tea, a vacsora, izletesebb, mintha a szakácsné kotyvasztotta volna.

A leányok elfordultak, hogy zápor gyanánt jelentkező könyeiknek áradatát selyemkendőjükbe fölfogják.

A mama belenyögdécselte az általános keserv közepette:

— Szégyeld magad, nemtelen apa! A helyett, hogy kikelnél a csöcselék garázdálkodása ellen, nem találsz más módot, mint hogy leányaiddal végeztess azok elhanyagolt durva munkáját. Nem azért szültem és neveltem őket, hogy szolgálóknak lássam lealacsonyítva.

S az önézetükben agyonsértett keblekből görcsös zokogás fakadt. A különben békés galambtermészetű tanácsos urat akár csak a Mátra szele, úgy elborította a düh érzete.

— Élhetetlen, haszontalan nép vagytok! — fakadt ki végre. — Kérdeztétek meg csak Mariskát, van e náluk baj a cseléd miatt? Igen ám, csak hogy ott a kisasszony soha sem jön zavarba a cseléd megbetegedése vagy kimenője

idején, mert félreteszi „elhalaszthatatlan“ levelezését, kottáját, könyvét s néhány percz alatt, — uram bocsá! — még el is mosogat a konyhában! Jó éjt!

A miniszteri tanácsos ur ezzel sarkon fordult s a faképnél hagyta tudomány és művészet iránt lelkesülő, de vacsora nélkül maradt családfáját.

A „Nineteenth Century“ amerikai folyóirat egyik utolsó számában Amerika egy kiváló kékharisnyája: Miss Black tette közzé gondolatait. Megtudható ebből, hogy az európai gazdaasszonyok helyzete mégsem oly könyekre fakasztó, a milyenek tegnap festették, meg hogy Maris szakácsné sem oly rossz, mint a milyenek szidták.

Miss Black végtelen érdekességgel csacsog. Szerinte az amerikai s az angol nők már bizonyos idő óta azon törték fejüket, vajon hogyan volna tűrhetőbb a megélhetés? Ha vendéglőkben vagy odahaza élnek? Persze, hogy hamar rájöttek az agglagényeink előtt már réges-régen kisütött alapigazságra, hogy a koresmai élet összes kényelmével egyetemben csak arra jó, hogy emberi lényből az életkedv utolsó paráját is kioltsa. Végre belátták, hogy csak legjobb otthon! . . . s most még a legjobb viszonyok között élő angol is rajong a boldog egyszerű otthon — a családi élet után. Az amerikai mama mintegy megsejti, hogy gagyogó csemeteje megérti beszédét, a nagy Lincoln elnökről beszél annak, ki oly egyszerű ember volt, hogy még illinois hazában magányosan élt, s a képviselők érte jöttek, hogy mint elnököt vigyék magokkal — szolga hiányában — maganyitott azok előtt kaput. Valamennyi angol asszony előtt csak egy eszményi férfi alak létezik s ez Thomas Talford, a híres mérnök, kinek kedvencz idő töltése volt saját cipőjét kisubiczkolni s ruháját kikefélni.

Innen lehet már most következtetni, hogy az apa, ha nem is mérnök s még kevésbé híres, magát az asszonyok kegyében tartandó, legokosabban teszi, ha ágybadöleése előtt nekiesik, s utanozza híres honfitársát. — De hát ha a papa ilyen időöltésben találja örömét, nagyon kíváncs, hogy a fiuk létök teremőjének példáját utánozzák s ha esetleg az illemdiktálta ezen törvényről megfeledkezzenek, könnyű szerrel, a somfapálcza igénybevételeivel észretéríthetők arra. A kedves kisasszonyok meg résztvesz az általános munkában.

Mi a patvar?! Csak nem dughatják össze kezöket, ha mindenki dolgozik!

Lám, miss Black s Abbot az Oczeánon tul ilyenformán oldják meg a munkafelosztás s a cselédügy kérdését.

Tényleg az amerikaiak ez idő szerint a furánál-furább intézményeket létesítik, hogy nővilága saját magának s másoknak hasznára legyen. Némely fürdőhely vendéglőjében az összes konyhai s asztalkörüli szolgálatot egy tanítónő fölügyelete alatt a helység nevelőintézetében levő leányok végzik. A vendégek el vannak ragadtatva a kiszolgáló által, a leánykák pedig ezen ujjfajtájú gyakorló órákban oly ügyességre tesznek szert, mely később nagybecsült háziasszonyokat teremt belőlük. Az amerikai mamák jól tudják, hogy kedves leánykájuk keserves megpróbáltatásokon megy keresztül, de hát ezen kiképzés mellett az életben nem leendő szüksége éhenkórász cselédnépre, — Isten bocsá! — hisz Amerikában nincs szükség cseléd-„segédek“-re!

Mert hát, ha tudnak a mi tiszteletreméltó nagyságos asszonyaink panaszkodni cselédre, nem marad adósuk Miss Black sem.

Van akárhány meggondolatlan ember — ugymond — kik elvesznek egy nőt, kinek a

házvezetéshez annyi fogalma sincs, mint hajduknak a harangöntéshez. Persze lusta s rettenetes büzt maga körül terjesztő néger nőt, vagy az örökké bepálinkázott irországi nőt nem akarják fölfo-gadni. Egy pár sort tesznek közzé valamely lap kishirdetőjébe, másnap kezdődik a felfogadandó „segédek“ defiléje, s a mint illik, szegődés előtt előadják föltételeiket. Havonként elkérnek 15—20 dollárt, kikötnek maguknak saját segítségökre egy segédszemélyt, a ki fölött ők rendelkeznek kizárólagosan. A másik kijelenti, hogy lábbelit nem tisztít, ajtót soha sem nyit, külön szobát kér magának, melyben azt fogadhatja, kit jónak lát, hetenkint egy nap vakációzik, — szóval ur!

Szegény Miss Black majdnem könyekre fakad dühében, hogy a járatlan szegény asz- szonynak ezeket a botrányos föltételeket el kell fogadnia, ha csak némileg is hasznavehető sza- kácsnét vagy szobaleányt óhajt birni. Amerika nagyobb városaiban az utóbbi időben kitört cseléd sztrájkok alkalmával minden egyes eset- ben a szolgálatadók huzzák a rövidebbet.

Angliában még nem vitték a cselédek jo- gaik érvényesítését ennyire, hanem a kórságnak ott más a nyilvánulása. Egy angol író ilyen formán vélekedik róla: „Minden gazdagabb ház a lopás örökös színtere. Az elő- s cseléd-szobák azon nemzedéknek melegágyai, melyek megerő- södve, esküdszéki tárgyalásoknál a vádlottak padjait töltik ki.“ Egyébiránt ki is csodálkoz- nek rajta? Az angol amúgy is fagyos szentje a társaságnak, már most, ha cseléddel áll szóba, majd el pattan, olyan merev. „Nem illik“-jében passzust talál arra nézve, hogy nagy nevetlen- ség cseléddel bizalmaskodni: annak sorsa iránt érdeklődni meg bűn! A lovat tiszszerte többre becsüli cselédjénél, körülbelül annyiba veszi, mint kényelmetlen, de nélkülözhetlen butorát. Angliában, ha a cseléd beszegődik, azt kérdi: első sorban munkára vagy fényűzésre fogadják? Szép háziasszonyok természetesen ott is a leg- csufabb szobaleányokat válogatják ki — akár csak nálunk.

Ennek az ellenkezőjét beszélnek azok, kik Belgiumban s Hollandiában utaztak. Azt vették észre, hogy ott a cseléd kiválik tisztaságával, hűségével s buzgalomával, hanem az is általános divat, hogy gazdájokat néminek s bácsinak szó- litják, annyira bizalmas viszony van gazda s szolga között. A mi gazdáink fejét keserítő cse- lédpanaszokat hírből sem ismerik ott s jól van- nak így. Még élénken emlékszünk reá, hogy az amsterdami színház égése alkalmával vagy husz cseléd a lángokban lelte halálát, mert ha- lálmegvetéssel indultak gazdáik megmentésére. A boldog hollandi házaspár mézes heteiben föl- fogadott cselédjével szolgáltatta ki magát és végelgyengülési perczeiben is.

Általános szabály gyanánt azt mondhatnók, hogy a cseléd csak olyan gazdája iránt, a milyen annak hozzá való bánásmódja. Gróf Tocqueville ezelőtt vagy negyven évvel azt írja a cseléd- ügyet tárgyaló egyik iratában: „Anglia az az ország, melyben a cseléd s gazda közötti viszony a legmerevebb, Franciaországban pedig a leg- lazább.“ A mit a francia író negyven évvel ezelőtt Franciaországról mondott, azt bátran Magyarországról beszélve is állithatta volna.

Akkoriban nálunk is úgy volt, hogy a cseléd, a családnak mintegy kiegészítő részét tette. Fiatalon került a házba, s gazdája viselte, ha elhunyt, temetési költségeit. Igaz, hogy akkor a vén szolga ilyen formán beszélt fiatal gögös urával: „Uram ne felejtse, hogy én régi szolga vagyok a háznál!“ Megesett, hogy az új ura- ságnak nem tetszett a régi szakácsné s fejébe vette elkergetését, mire ilyen nyugodt hangu feleletet kapott: „Igazán ostoba feleselés! Mintha bizony én elmehetnék!!“

Az idő kereke az ily feleletek nyérése óta nagyot fordult. Ma nincsenek cselédek, kik ily méretekben megfélekedzenek az illő tiszteletről, s efölött eleget bánkodhatunk, mert ez alatt a látszólagos szemtelenség álczája alatt becsületes, hű szívek dobogtak, s oly cselédekkel birtak kiknek szolgálatképességük a mai nemzedék előtt majdnem ismeretlen.

Franciaországban az első császárság ideje alatt a cselédeknek nagyon alárendelt volt a hely- zetök; mint megbélyegzettek a rendőrségi lajstro- mokban voltak bejegyezve lakást urok tudta s akarata nélkül nem bérelhettek, minden ba- gatellért a rendőrségnél kellett jelentkezniök, szóval: egy sereg szekaturának kellett magokat alávetniök. Az újabb kor sokat javított helyze- tükön, sőt mi több, Amerikában, mint láttuk Miss Black könyvéből, már annyira könnyítettek magukon, hogy ott cselédek nem is léteznek, hanem „segéd“-ek, melyek uralma ha bekopog- tat ide hozzánk is, csak akkor leend Phylaminte ő nagyságának a tudomány s művészetért ra- jongó csemetéinek a cselédek hallatlan rossza- sága miatt panaszra okuk.

A mult napokban az ujságok napi hirei egy „Harpiá“-ról tettek említést. Egy aranyos mama nagyon unalmasnak találhatta gyermeke nevelését sajátkezüleg végezni, hanem engedett az általános áramnak s francia bonne-ra bizta a feladat teljesítését. A „ravissante petite“ azu- tán rendes sétája végzése közben meglátogatta szeretett Alfonsát a gyermekkel együtt. A do- lognak nesztét vett aranyos mama felpofozza a mademoiselle-t, az meg tiz körmével leszedi a urnője ábrázatjáról a bőrt, mert az bátor volt gyermeke erkölcsét metelyezőt megbüntetni.

De hát mi is vitte a gyermeke erényét ennyire szíven viselő mamát a gondolatra, hogy legdrágább kincsét, az első jött-ment bonne fes- lettségére bizza?

A cselédügy rendezése égető kérdés s vajjon hogy érünk czélt? Bizonyosan nem úgy, ha az amerikaiak példájára világkongresszuso- kat hívunk össze, mint a hogy azt a „Wlords Educational Congress“ nagyszavu proklamációi hirdetik, hanem ha régi intézményeinket épég- ben tartjuk, melyek a cselédben is embertársat feltételeznek, ha az amerikai nézet szerint se- giteni tudunk magunkon és a szolgaszemélyzet nem válik „nélkülözhetlenné“, végre, ha oly bánásmódban részesítjük azokat, mint azt Hol- landban, Belgiumban és Svájcban teszik. Kissé talán terhes a cseléd bizalmasságát — itt-ott a tiszteletlenséggel határos pajkoskodását — el- viselni, de talán mégis csak tűrhetőbb az ame- rikai állapotoknál, hol kezdik Edisont úgy szidni, mint a bokrot, hogy már egyszer miért nem teremti meg az „Authoropoglossost“ — az auto- matikus mindenest, mely rostélyost süt, cipőt subiczkol, szobát seper!? Phylaminte ő nagy- ságáéknak nem leend akkor okuk ideggöröcsökbé esni cselédségük vásottsága miatt s a magyar Pitavalnak nem lesz alkalma Spangák s Csóli- csokról mesélni.

I g a l i S z v e t o z á r .

Gabona-árjegyzék.

Pécs szab. kir. városában 1893. évi szeptember hó 16-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsánként számlítatnak.

Buza	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	—	—	—	—
	) új	6	90	6	60
Kétszemes	) ó	—	—	—	—
	) új	5	80	5	70
Rozsa	) ó	—	—	—	—
	) új	5	60	5	50
	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	6	—	5	90
	) új	5	50	5	20

Zab	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	6	10	6	—
	) új	—	—	—	—
Képcze	)	—	—	—	—
Bükköny	) széna	—	—	—	—
Kukoricza	) ó	—	—	—	—
	) új	5	60	5	20
Széna	) ó	2	80	2	60
	) új	—	—	—	—
Szalma	)	1	50	—	—

Kínálat: erős (mintegy 300 gabona kocsi volt a piacon.)

Laptulajdonos: **NAGY FERENCZ.** Felelős szerkesztő: **HAKSCH LAJOS.**

Hirdetések:

Gyöngyös-mellék határában levő 2 pár kőre örlő

Kapari vizes malom,

a hozzá tartozó **15 hold** (1200 öl) **szántóföld** és **réttel**, vagy a malom a birtok nélkül örök áron azonnal el- adó. A föltételek bármikor betekint- hetők **Balogh Benedeknél Gy. mel- léken**

Circus Henry

műlovardája Pécsen, a Buza-téren.

Ma **szerdán**, f. évi szeptember hó 20-án este 8 órakor **rendkívüli**

előadás.

Első föllépte a versenytárs nélkül álló

Palo triónak,

(Ronacher bécsi intézetéből) nagyszerű légtor- nászati mutatványokkal.

Párisi élet,

nagy ballet 2 részben **bécsi gigerl-polka betéttel**, táncolja a ballet-kar és 10 férfi, továbbá a legjelesebb lovas művésznők és mű- vészek föllépte, tréfás jelenetek, előadva az összes bohócok és Dummer August (Mr. Barker) által.

Végezetül az

Amerikai falusi borbély,

tréfás némajáték.

Helyárak: számozott hely 1 frt, I. hely 70 kr, II. hely 50 kr, karzat 25 kr. — Ta- nulók, gyermekek és katonák örmestertől lefelé I. hely 40 kr, II. hely 30 kr, karzat 15 kr.

Jegyek a lovardapénztárnál előre váltha- tók délelőtt 11—1-ig és egy órával az előadá- sok megkezdése előtt.

Pénztárnyitás 7 órakor, a hangverseny kezdete fél 8, az előadás kezdete pont 8 órakor.

Az előadások naponta este 8 órakor, ün- nep- és vasárnap délután 4 és este 8 órakor tartatnak.

Mint hogy társulatommal eddig mindenütt a legnagyobb sikert arattam, bátor vagyok re- ményleni, hogy itt is a n. é. közönség megelé- gedését kiérdemlem.

Számos látogatásért esd mély alázattal

HENRY

igazgató és tulajdonos.

Holnap **csütörtökön**, valamint minden nap nagy előadás változó műsorral.

— **(Két érdekes momentum a kőszegi királynapok alatt.)** Az egyik az, hogy a dunántúli izraelita hitközségek küldöttségét még sem a felekezetek sorában bocsátották a király elé, mint ezt a vallásegjenjogositás után már ezuttal várták, hanem legvégül, az összes küldöttségek után. A másik meg az a képtelen hír, melyet abból a körülményből folyólag portálnak, hogy Tisza Kálmán is Kőszegen van a király környezetében, s folyton Wekerlével kocsikázik, amiből azt a következtetést vonták le, hogy Tisza újból befurakodik a kabinetbe. Azt hangoztatják, hogy Wekerle pénzügyminiszter marad, Tisza Kálmán pedig miniszterelnök lesz. Tényként említik, hogy a királynál nagy kegyben van, s hogy Wekerle tüntetőleg Tiszával kocsikázik együtt.

— **(A katonai kegyetlenkedések ellen.)** Merkl altábornagy, a hadügyminiszterium ideglenes vezetője a katonai kegyetlenkedések dolgában rendeletet adott ki, mely szószerint így hangzik: „A legénység bántalmazásáról szóló panaszok feltűnő módon szaporodnak. A panaszok, habár tuzova is adják elő őket, lényegben többnyire igazoltak. E szomorú jelenség oka leginkább az elégtelen kitanításban, a hiányos felügyeletben és az ilyenmü vétségek nagyon is elnéző megítélésében rejlik. A legnagyobb figyelem fordítandó tehát erre az ügyre is a jelzett kihágások ellen a legszigorubb intézkedéseket kell alkalmazni. Különösen az olyan tiszték, a kik alantasaikat durván bántalmazzák és azok a parancsnokok, a kik ez ellen erélyesen fel nem lépnek, parancsnoki tiszttség viselésére alkalmatlanoknak tekintendők és ilyeneknek minősítendők. Először az idei szeptember, azután pedig minden évnegyed végén a katonai területi parancsnokok részéről a tényállás rövid előadásával jelentés teendő a közös hadügyminisztériumhoz bántalmazások dolgában tiszték és különösebb esetekben altiszték ellen elrendelt bírói és fegyelmi büntetésekről. Kitöltetlen beadványok is beküldendők. Bírói megbüntetéseknel, mint nagyon is figyelemreméltókat azokat kell tekinteni, melyeknél a büntetendő cselekményt, — még ha szolgálaton kívül követtetett is el, mikor tehát nem kvalifikálható a szolgálati hatalom tullepése által elkövetett „szolgálati előírás megsértése büntetendők”, — a katonai büntető-törvénykönyv 290. §-ban jelzett terhelő körülmények között követték el. E rendelet valamennyi hadtestparancsnokságnak azzal az utasítással küldetik meg, hogy a szükséges intézkedéseket fogantossítsák. E rendeletet még báró Bauer volt hadügyminiszter intézkedésére bocsátották ki.

— **(A Pécsi Dalárda)** szombaton este közgyűlést tartott. Ez a közgyűlés különféle okok miatt megkéstet s az évi elintézendők csak most kerülhettek tárgyalás alá. A sajtóságos helyzet folytán a közgyűlés most nem tartott rendes tisztújítást, hanem újból megválasztottnak jelentette ki a tavalyi tisztviselőket, kik az idén folytatólag ez ideig is vezették az egyet ügyeit. A rendes tisztújítás majd jövő év január havában lesz. A közgyűlés tárgyalta az országos dalosszövetségnek fiúmei országos dalversenyre szóló meghívóját. A versenyt a jövő évi pünkösdi ünnepekre tervezik, amit a Pécsi Dalárda helytelenít, mivel az egész ország dalosaira nagyon alkalmatlan időpont. Föl is ír a dalegyesület a központba, hogy változtassa meg a tervet s tegye a nagy vakáció idejére a verseny napját.

Művészet, irodalom.

* **Beniczkné válogatott regényei.** A Singer és Wolfner kiadásában megjelenő füzetek 20-adika, 21-dike, 22-dike és 23-dika fekszik előttünk, melyek a „Hercegi korona” című regény folytatását tartalmazzák. Beniczkné regényei közkedveltégük nemcsak a hölgyvilág előtt, hanem a férfinemhez tartozó szépirodalombarátok körében is. Beniczkné előkelő ízlése megmenti az olvasókat a túlhajtott fantázia által szült izgalmtól, alakjai diskretül mozognak, jó nevelés szől beszédjükből, szóval: minden egyes regénye a kiöltötött szalonember hatását teszi ránk s így Beniczkné regényei akármelyik leányos család asztalán helyet foglalhatnak. A Singer és Wolfner cég által kiadott füzetek megrendelhetők minden hazai könyvkereskedőnél egyenként 25 krajczárért.

* **Magyar Nyelvőr.** A Szarvas Gábor jeles szerkesztésében megjelenő havifolyóirat a g u s z t u s h a v i füzete a következő cikkekkel tartalmazza: A magyar nyelvbe átvett oláh szavak. Szinnyei József. — Mély hangú-e a mágnes? Szily Kálmán. — A székely nyelvjárások osztályozása. Steuer János. Irodalom. — A lozádi nyelvjárás. Kolombán Samu. — Adalékok a Nyelvtörténeti Szótárhoz. Szeremley Barna. — Tájzó-tarlózat. Zolnay Gyula. — Helyreigazítások, magyarázatok. — Népnyelvanyagok. S e p t e m b e r h a v i füzet tartalma a következő: Egy nyomon járók. Szarvas Gábor. — A magyar nyelvbe átvett oláh szavak. Szinnyei József. — A magyar hangrendhez. Szarvas Gábor. — A „rege” és „monda.” Végh Endre. — A lozádi nyelvjárás. Kolombán Samu. — Tájzó-tarlózat. Zolnay Gyula. — Helyreigazítások, magyarázatok. Kérdések és feleletek (a helyesírás köréből). — Népnyelvanyagok. A M a g y a r N y e l v ö r megjelenik minden hónap 15 ikén három ivnyi tartalommal; ára egész évre 5 frt.

Csarnok.

A cselédek nálunk — s másutt.

Nálunk egy miniszteri tanácsos akkora ur, mint a mennyei birodalomban egy-egy mandarin. Mi sem természetesebb, mint hogy ennek megfelelő háztartást visz, gyermekeit neveli, él s uralkodik. A mienk klubjából este nyolcz órára tért haza, miután ez a vacsorázás ideje, hanem az eléje tárult otthon képe vajmi kevésbé csábitónak tűnhetett eléje. Élete párját egy dührohamb ágyba döntötte, három lilium-termetű eladó leánya oly hosszú ábrázattal fogadják, akár csak vad almába haraptak volna.

— De hát mi történt? — kérdé, miközben gyöngéden szerető hitvesi s apai szívszorongása rossz sejtelmét csak fokozza.

— Mi történt, — válaszolja legidősebb leánya, Molière „Tudós női”-nek szakasztott Armande-ja, — az történt, hogy ez a szörnyeteg Mari szakácsné egész délután a konyhában etette-itatta káplárját s most este felé — mert vasárnap van — kiment vele. A többiek is mind szanaszét kerültek, itthon senki sincs szolgálat-tételre. Édes anyát a mérge ágyba döntötte. Teát kellene neki főzni, vacsorát kellene tálalni s a konyhában még tűz sincs! Most mit csináljunk?

— Igen, most mit csináljunk? — sipegték keresztbe font karokkal mindhármán egyhangulag, mibe a ledölt mama fájdalomtól megtört sóhaja vegyült.

— De hát a eselédesség kimenetele előtt tán csak meghozattatok mindent, kérdé a papa, — kössetek kötényt, sűröjjetek, forogjatok egy perczig a konyhában s meglesz a tea, a vacsora, izletesebb, mintha a szakácsné kotyvasztotta volna.

A leányok elfordultak, hogy zápor gyanánt jelentkező könyeiknek áradatát selyemkendőjükbe fölfogják.

A mama belenyögdécselte az általános keserv közepette:

— Szégyeld magad, nemtelen apa! A helyett, hogy kikelnél a csöcselék garázdálkodása ellen, nem találsz más módot, mint hogy leányaiddal végeztess azok elhanyagolt durva munkáját. Nem azért szültem és neveltem őket, hogy szolgálóknak lássam lealacsonyítva.

S az önérzetükben agyonsértett keblekből görcsös zokogás fakadt. A különben békés galambtermészetű tanácsos urat akár csak a Mátra szele, úgy elborította a düh érzete.

— Elhetetlen, haszontalan nép vagytok! — fakadt ki végre. — Kérdezzétek meg csak Mariskát, van e náluk baj a cseléd miatt? Igen ám, csak hogy ott a kisasszony soha sem jön zavarba a cseléd megbetegedése vagy kimenője

idején, mert félreteszi „elhalaszthatatlan” levelezését, kottáját, könyvét s néhány percz alatt, — uram bocsá! — még el is mosogat a konyhában! Jó éjt!

A miniszteri tanácsos ur ezzel sarkon fordult s a faképnél hagyta tudomány és művészet iránt lelkesülő, de vacsora nélkül maradt családfáját.

A „Nineteenth Century” amerikai folyóirat egyik utolsó számában Amerika egy kiváló kékharisnyója: Miss Black tette közzé gondolatait. Megtudható ebből, hogy az európai gazdaasszonyok helyzete mégsem oly könyekre fakasztó, a milyenek tegnap festették, meg hogy Maris szakácsné sem oly rossz, mint a milyenek szidták.

Miss Black végtelen érdekességgel csacsog. Szerinte az amerikai s az angol nők már bizonyos idő óta azon törték fejüket, vajon hogyan volna tűrhetőbb a megélhetés? Ha vendéglőkben vagy odahaza élnek? Persze, hogy hamar rájöttek az agglégényeink előtt már réges-régen kisütött alapigazságra, hogy a korcsmai élet összes kényelmével egyetemben csak arra jó, hogy emberi lényből az életkedv utolsó paráját is kioltsa. Végre belátták, hogy csak legjobb otthon! . . . s most még a legjobb viszonyok között élő angol is rajong a boldog egyszerű otthon — a családi élet után. Az amerikai mama mintegy megsejti, hogy gagyogó esemeteje megérti beszédét, a nagy Lincoln elnökről beszél annak, ki oly egyszerű ember volt, hogy még illinois hazában magányosan élt, s a képviselők érte jöttek, hogy mint elnököt vigyék magokkal — szolgáló hiányában — maganyított azok előtt kaput. Valamennyi angol asszony előtt csak egy eszményi férfi alak létezik s ez Thomas Talford, a híres mérnök, kinek kedvencz idő töltése volt saját czipójét kisubiczkolni s ruháját kikefélteni.

Innen lehet már most következtetni, hogy az apa, ha nem is mérnök s még kevésbé híres, magát az asszonyok kegyében tartandó, legokosabban teszi, ha ágybadölése előtt nekiesik, s utanozza híres honfitársát. — De hát ha a papa ilyen időtöltésben találja örömét, nagyon kíváncs, hogy a fiúk létök teremőjének példáját utánozzák s ha esetleg az illemdiktálta ezen törvényről megfélekednének, könnyű szerrel, a somfapálcza igénybevételeivel észretéríthetők arra. A kedves kisasszonyok meg résztvesz az általános munkában.

Mi a patvar?! Csak nem dughatják össze kezöket, ha mindenki dolgozik!

Lám, miss Black s Abbot az Oczeánon tul ilyenformán oldják meg a munkafelosztás s a cselédügy kérdését.

Tényleg az amerikaiak ez idő szerint a furánál-furább intézményeket létesítik, hogy nővilága saját magának s másoknak hasznára legyen. Némely fürdőhely vendéglőjében az összes konyhai s asztalkörűli szolgálatot egy tanítónő fölügyelete alatt a helység nevelőintézetében levő leányok végzik. A vendégek el vannak ragadtatva a kiszolgáló által, a leánykák pedig ezen újfajtájú gyakorló órákban oly ügyességre tesznek szert, mely később nagyrabecsült házi-asszonyokat teremt belőlük. Az amerikai mamák jól tudják, hogy kedves leánykájuk keserves megpróbáltatásokon megy keresztül, de hát ezen kiképzés mellett az életben nem leend szüksége éhenkórász cselédnépre, — Isten bocsá! — hisz Amerikában nincs szükség cseléd-„segédek”-re!

Mert hát, ha tudnak a mi tiszteletreméltó nagyságos asszonyaink panaszkodni cselédre, nem marad adósuk Miss Black sem.

Van akárhány meggondolatlan ember — ugymond — kik elvesznek egy nőt, kinek a

házvezetéshez annyi fogalma sincs, mint hajdunak a harangöntéshez. Persze lusta s rettenetes büzt maga körül terjesztő néger nőt, vagy az örökké bepálinkázott irországi nőt nem akarják fölfogadni. Egy pár sort tesznek közzé valamely lap kishirdetőjébe, másnap kezdődik a felfogadandó „segédek“ defiléje, s a mint illik, szegődés előtt előadják föltételeiket. Havonként elkérnek 15—20 dollárt, kikötnek maguknak saját segítségükre egy segédszemélyt, a ki fölött ők rendelkeznek kizárólagosan. A másik kijelenti, hogy lábbelit nem tisztít, ajtót soha sem nyit, külön szobát kér magának, melyben azt fogadhatja, kit jónak lát, hetenkint egy nap vakációzik, — szóval ur!

Szegény Miss Black majdnem könyekre fakad dühében, hogy a járatlan szegény aszszonynak ezeket a botrányos föltételeket el kell fogadnia, ha csak némileg is hasznavehető szakácsnét vagy szobaleányt óhajt birni. Amerika nagyobb városaiban az utóbbi időben kitört cseléd sztrájkok alkalmával minden esetben a szolgálatadók huzták a rövidebbet.

Angliában még nem vitték a cselédek jogaik érvényesítését ennyire, hanem a kórságnak ott más a nyilvánulása. Egy angol író ilyen formán vélekedik róla: „Minden gazdagabb ház a lopás örökös színtere. Az elő- s cselédszobák azon nemzedéknek melegágyai, melyek megerősödvé, esküdszéki tárgyalásoknál a vádlottak padjait töltik ki.“ Egyébiránt ki is csodálkoznak rajta? Az angol amúgy is fagyos szentje a társaságnak, már most, ha cseléddel áll szóba, majd el pattan, olyan merev. „Nem illik“-jében passzust talál arra nézve, hogy nagy neveltség cseléddel bizalmaskodni: annak sorsa iránt érdeklődni meg bűn! A lovat tiszszerte többre becsüli cselédjénél, körülbelül annyiba veszi, mint kényelmetlen, de nélkülözhetlen butorát. Angliában, ha a cseléd beszegődik, azt kérdi: első sorban munkára vagy fényezésre fogadják? Szép háziasszonyok természetesen ott is a legcsufább szobaleányokat válogatják ki — akár csak nálunk.

Ennek az ellenkezőjét beszélnek azok, kik Belgiumban s Hollandiában utaztak. Azt vették észre, hogy ott a cseléd kiválik tisztaságával, hűségével s buzgalomával, hanem az is általános divat, hogy gazdájokat néminek s bácsinak szólítják, annyira bizalmas viszony van gazda s szolga között. A mi gazdáink fejét keserítő cselédpanaszokat hirtől sem ismerik ott s jól vannak így. Még élénken emlékszünk reá, hogy az amsterdami színház égése alkalmával vagy husz cseléd a lángokban lelte halálát, mert halálmegvetéssel indultak gazdáik megmentésére. A boldog hollandi házaspár mézes heteiben fölfogadott cselédjével szolgáltatta ki magát és végelgyengülési perczeiben is.

Általános szabály gyanánt azt mondhatnók, hogy a cseléd csak olyan gazdája iránt, a milyen annak hozzá való bánásmódja. Gróf Tocqueville ezelőtt vagy negyven évvel azt írja a cseléd-ügyet tárgyaló egyik iratában: „Anglia az az ország, melyben a cseléd s gazda közötti viszony a legmerekvebb, Franciaországban pedig a leglazább.“ A mit a francia író negyven évvel ezelőtt Franciaországról mondott, azt bátran Magyarországról beszélve is állithatta volna.

Akkoriban nálunk is úgy volt, hogy a cseléd, a családnak mintegy kiegészítő részét tette. Fiatalon került a házba, s gazdája viselte, ha elhunyt, temetési költségeit. Igaz, hogy akkor a vén szolga ilyen formán beszélt fiatal gögös urával: „Uram ne felejtse, hogy én régi szolga vagyok a háznál!“ Megesett, hogy az új uraságnak nem tetszett a régi szakácsné s fejébe vette elkergetését, mire ilyen nyugodt hangú feleletet kapott: „Igazán ostoba feleselés! Mintha bizony én elmehetnék!!“

Az idő kereke az ily feleletek nyereséje óta nagyot fordult. Ma nincsenek cselédek, kik ily méretekben megfelelkezzenek az illő tiszteletről, s e fölött eleget bánkodhatunk, mert ez alatt a látszólagos szemtelenség álczája alatt becsületes, hű szívek dobogtak, s oly cselédekkel birtak kiknek szolgálatképességük a mai nemzedék előtt majdnem ismeretlen.

Franciaországban az első császárság ideje alatt a cselédeknek nagyon alárendelt volt a helyzetük; mint megbélyegzettek a rendőrségi lajstromokban voltak bejegyezve lakást urok tudta s akarata nélkül nem bérelhettek, minden bagatellért a rendőrségnél kellett jelentkezniök, szóval: egy sereg szekaturának kellett magokat alávetniök. Az újabb kor sokat javított helyzetükön, sőt mi több, Amerikában, mint láttuk Miss Black könyvéből, már annyira könnyítettek magukon, hogy ott cselédek nem is léteznek, hanem „segéd“ ek, melyek uralma ha bekopogtat ide hozzánk is, csak akkor leend Phylaminte ő nagyságának a tudomány s művészetért rajongó csemetéinek a cselédek hallatlan rosszsága miatt panaszra okuk.

A mult napokban az ujságok napi hirei egy „Harpiá“-ról tettek említést. Egy aranyos mama nagyon unalmasnak találhatta gyermeke nevelését sajátkezüleg végezni, hanem engedett az általános áramnak s francia bonne-ra bízta a feladat teljesítését. A „ravissante petite“ azután rendes sétája végzése közben meglátogatta szeretett Alfonsát a gyermekkel együtt. A dolgnak neszét vett aranyos mama felpofozza a mademoiselle-t, az meg tiz körmével leszedi a urnője ábrázatjáról a bőrt, mert az bátor volt gyermeke erkölcsét mételyezöt megbüntetni.

De hát mi is vitte a gyermeke erényét ennyire szíven viselő mamát a gondolatra, hogy legdrágább kincsét, az első jött-ment bonne fellettségére bizza?

A cselédügy rendezése égető kérdés s vajjon hogy érünk czélt? Bizonyosan nem úgy, ha az amerikaiak példájára világtörvényszükeket hívunk össze, mint a hogy azt a „Worlds Educational Congress“ nagyszavu proklamációi hirdetik, hanem ha régi intézményeinket épésben tartjuk, melyek a cselédben is embertársat feltételeznek, ha az amerikai nézet szerint segíteni tudunk magunkon és a szolgazemélyzet nem válik „nélkülözhetlenné“, végre, ha oly bánásmódban részesítjük azokat, mint azt Hollandban, Belgiumban és Svájcban teszik. Kissé talán terhes a cseléd bizalmasságát — itt-ott a tiszteletlenséggel határos pajkoskodását — elviselni, de talán mégis csak türethetőbb az amerikai állapotoknál, hol kezdik Edisont úgy szidni, mint a bokrot, hogy már egyszer miért nem teremti meg az „Authoropoglossost“ — az automatikus mindenest, mely rostélyost süt, cipőt subiczkol, szobát seper!? Phylaminte ő nagyságáéknak nem leend akkor okuk ideggöröcsökbe esni cselédségük vásottsága miatt s a magyar Pitavalnak nem lesz alkalma Spangák s Csólicsokról mesélni.

I g a l i S z v e t o z á r .

Gabona-árjegyzék.

Pécs szab. kir. városában 1893. évi szeptember hó 16-én tartott hetivásárról.

Az árak métermázsánként számlítatnak.

Buzza	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	—	—	—	—
	) új	6	90	6	60
Kétszoros	) ó	—	—	—	—
	) új	5	80	5	70
Rozsa	) ó	—	—	—	—
	) új	5	60	5	50
Körte	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	6	—	5	90
	) új	5	50	5	20

Zab	) őszi	—	—	—	—
	) tavaszi	6	10	6	—
	) új	—	—	—	—
Répeze	)	—	—	—	—
Bükköny	) széna	—	—	—	—
Kukoricza	) ó	—	—	—	—
	) új	5	60	5	20
Széna	) ó	2	80	2	60
	) új	—	—	—	—
Szalma	)	1	50	—	—

Kínálat: erős (mintegy 300 gabona kocsi volt a piacon.)

Laptulajdonos:
NAGY FERENCZ.

Feladó szerkesztő:
HAKSCH LAJOS.

Hirdetések:

Gyöngyös-mellék határában levő 2 pár köre örlő

Kaparai vizes malom,

a hozzá tartozó 15 hold (1200 öl) szántóföld és réttel, vagy a malom a birtok nélkül örök áron azonnal eladó. A föltételek bármikor betekintethők **Balogh Benedeknél Gy.-melléken**

Circus Henry

műlovardája Pécsen, a Buza-téren.

Ma szerdán, f. évi szeptember hó 20-án este 8 órakor **rendkívüli**

előadás.

Első föllépte a versenytárs nélkül álló

Palo triónak,

(Ronacher bécsi intézetéből) nagyszerű légtornászati mutatványokkal.

Párisi élet,

nagy ballet 2 részben **bécsi gigerl-polka betéttel**, táncolja a ballet-kar és 10 férfi, továbbá a legjelesebb lovas művésznők és művészek föllépte, tréfás jelenetek, előadva az összes bohócok és Dummer August (Mr. Barker) által.

Végezetül az

Amerikai falusi borbély,

tréfás némajáték.

Helyárak: számozott hely 1 frt, I. hely 70 kr, II. hely 50 kr, karzat 25 kr. — Tanulók, gyermekek és katonák örmestertől lefelé I. hely 40 kr, II. hely 30 kr, karzat 15 kr.

Jegyek a lovardapénztárnál előre válthatók délelőtt 11—1-ig és egy órával az előadások megkezdése előtt.

Pénztárnyitás 7 órakor, a hangverseny kezdete fél 8, az előadás kezdete pont 8 órakor.

Az előadások naponta este 8 órakor, ünnepek és vasárnap délután 4 és este 8 órakor tartatnak.

Minthogy társulatommal eddig mindenütt a legnagyobb sikert arattam, bátor vagyok reményleni, hogy itt is a n. é. közönség meglegedését kiérdemlem.

Számos látogatásért esd mély alázattal

HENRY

igazgató és tulajdonos.

Holnap **csütörtökön**, valamint minden nap nagy előadás változó műsorral.

Lanolin-Cream-szappan

a nemzeti illatszer-gyárból, Bécsben felülmúlhatlan durva és egyenetlen arczbőrnél, gazdag Lanolin-tartalmánál fogva a legkitűnőbb szépség-szer, darabonként 35 krajczárért kapható:

ifj. Schwarcz Benő urnál.

Ház eladás.

Pécsett, Majláth-tér 5. számú ház kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Bővebbet az ott lakó tulajdonosnál.

80.000 drb gyökeres és sima, 4-szer permetezett, peronospora mentes, egészséges

amerikai szőlővessző,

a legjobb fajokból, őszi szállításra eladó. Előjegyzéseket elfogad és bővebb felvilágosítást ad Dr. Róth L. Villány.

Legjobb óvoszer a kolera és egyéb fertőző betegségek ellen!

A nm. m. kir. belügyminisztérium 8476.93. számú körrendeletével ajánlva.

TÖKÉLETES FERTŐTELENÍTÉS.

Teljesen szagtalan! Önműködő tözegszóró klozettek! Belföldi és külföldi szabadalmak! Szobai árnyékszék mindenféle tetszetős alakban.

Árnyékszék berendezések, kórházak, laktanyák, iskolák, szállodák, iparvállalatok, stb. stb. részére.

Fertőtlenítő és szagtalanító tözegpor! Tőzegalom! Mindennemű tözeggyártmány nagy raktára. KÜLÖNLEGESSÉG:

emberi- és városi hulladékok ipari és gazdasági értékesítése. Város tisztítási- és elfuvarozási vállalatok szervezése. Műtrágyagyártás. Képes árjegyzékkel, részletes tervekkel és költségvetésekkel szívesen szolgál az igazgatóság.

MAGYAR TÖZEG- ÉS MÜTRÁGYA-IPAR RENDEZÉSE
Leosztóház: BUDAPEST, ZRIINYI-UTCA 3.

Rendkívül olcsó

törlesztéses kölcsönök

ajánlatnak, kedvező feltételek mellett föld birtokra, polgári telkekre, azonkívül városok, községek és hiuközségek, mint erkölcsi testületek részére és pedig

- a) 48¹/₂ évre . . . . 5 frt
- b) 45 " . . . . 5 frt 50
- c) 43 " . . . . 6 frt
- d) 40 " . . . . 6 frt 58
- e) 32 " . . . . 6 frt 70
- f) 22¹/₂ " . . . . 8 frt

fizetendő tőke és kamat fejében 100 frt kölcsön után évente. Hol? szóbeli vagy írásbeli kérdésre — (5 kros bélyegjegy csatolotván) — tudatja a kiadó hivatal.

TAIZS JÓZSEF

nyomtatvány-raktárában és írószer-kereskedésében kapható:

Az ev. ref. lelkészi hivatalok részére a zsinat által kibocsájtott mintának megfelelő

keresztelési, esketési és halálozási anyakönyvek és a hozzá tartozó kivonatok.

Baranyavármegye

vásári szabályrendelete, a korecsmi zárórára és a korecsmi hitelre vonatkozó szabályrendelet.

Kivonat a közs. képviselő testületnek a közutak megállapítása tárgyában tartott ülés jegyzőkönyvéből stb.

Továbbá a világhírű Leonhardi féle anthracen, fekete okmány, gallus, piros, kék és zöldszerű stb. tinták. Kitűnő és olcsó pecsétviaszok, ostyák, író és levélpapírok, írotollak tinta- és porzó-tartók stb. stb.

nagy választékban és olcsó árakon.